
**PRISMA
MINIWOORDENBOEK**

**FRANS – NEDERLANDS
NEDERLANDS – FRANS**

Inhoudsopgave

Lijst van gebruikte afkortingen	6
Aanwijzingen voor het gebruik	7
Woordenboek Frans–Nederlands	9
Woordenboek Nederlands–Frans	225
Enkele grondslagen van de Franse taal	479

Lijst van gebruikte afkortingen

~	= herhaling trefwoord
<i>[de]</i>	= niet-onzijdig Nederlands zelfstandig naamwoord
<i>[het]</i>	= onzijdig Nederlands zelfstandig naamwoord
<i>h</i>	= aangeblazen h
<i>Belg-Fr</i>	= Belgisch-Frans
<i>bez vnw</i>	= bezittelijk voornaamwoord
<i>bijw</i>	= bijwoord
<i>bn</i>	= bijvoeglijk naamwoord
<i>chem</i>	= chemie
<i>comp</i>	= computer
<i>cul</i>	= culinair
<i>elektr</i>	= elektriciteit
<i>fig</i>	= figuurlijk
<i>fotogr</i>	= fotografie
<i>gemeenz</i>	= gemeenzaam
<i>jur</i>	= juridisch
<i>kaartsp</i>	= kaartspel
<i>lit</i>	= literair
<i>lucht v</i>	= luchtvaart
<i>med</i>	= medisch
<i>mil</i>	= militair
<i>muz</i>	= muziek
<i>mv</i>	= meervoud
<i>onoverg</i>	= onovergankelijk
<i>overg</i>	= overgankelijk
<i>pers vnw</i>	= persoonlijk voornaamwoord
<i>pol</i>	= politiek
<i>prot</i>	= protestants
<i>qc</i>	= quelque chose 'iets'
<i>qn</i>	= quelqu'un 'iemand'
<i>qqch</i>	= quelque chose 'iets'
<i>recht</i>	= rechtspraak
<i>rk</i>	= rooms-katholiek
<i>rtv</i>	= radio en televisie
<i>scheep v</i>	= scheepvaart
<i>scheik</i>	= scheikunde
<i>sp</i>	= sport, spel
<i>taalk</i>	= taalkunde
<i>tel</i>	= telefoon

<i>telw</i>	=	telwoord
<i>tsw</i>	=	tussenwerpsel
<i>univ</i>	=	universiteit
<i>v</i>	=	vrouwelijk
<i>vnw</i>	=	voornaamwoord
<i>voegw</i>	=	voegwoord
<i>vz</i>	=	voorzetsel
<i>wisk</i>	=	wiskunde
<i>ww</i>	=	werkwoord
<i>zn</i>	=	zelfstandig naamwoord

Aanwijzingen voor het gebruik

- In het deel Frans-Nederlands wordt de zogenaamd ‘aangeblazen h’ aangeduid als een onderstreepte h (zie *Enkele grondslagen van de Franse taal* op blz. 479).
- Indien in het deel Nederlands-Frans geen geslacht staat aangegeven van een Frans zelfstandig naamwoord, heeft dit hetzelfde geslacht als het daarop volgende zelfstandig naamwoord.

A

à *vz* aan, te, in, op, bij, met, naar, tot, tegen, voor, van, om
abaisser verlagen, laten zakken, strijken • vernederen, verminderen
abandon *m* verlatenheid • het afstand doen • in de steek laten
abandonner verlaten • laten varen, opgeven • overlaten
abat-jour *m* lampenkap • zonnescherm
abattement *m* matheid, moedeloosheid • aftrek (v. belasting)
abattre vellen, neerslaan • slachten • *s'~*, neervallen, neerstorten
abattu uitgeput • moedeloos
abat-vent *m* schoorsteenkap • windscherm
abbaye *v* abdij
abbé *m* abt
abbesse *v* abdis
abcès *m* gezwel, zweer
abdication *v* (troons)afstand
abdiquer afstand doen van
abdomen *m* onderbuik • achterlijf (van insecten)
abeille *v* bij
aberration *v* afwijking, afdwaling
abhorrer verafschuwen
abîme *m* afgrond • verderf
abnégation *v* zelfverloochening
aboi(ement) *m* geblaf
abolir afschaffen, opheffen

abondance *v* overvloed • *en ~*, volop
abonder in overvloed zijn, talrijk zijn • *~ en*, in overvloed hebben
abonné *m* intekenaar, abonnee
abonnement *m* abonnement (openbaar vervoer)
abord *m* toegang, nadering • *~s*, *mv* omtrek • *d'~*, vooraf, (voor)eerst
abordable genaakbaar • *prix ~*, schappelijke prijs
abordage *m* aanvaring
aborder aanleggen, landen • bereiken • enteren
aboucher met elkander in gesprek brengen • *s'~*, een onderhoud hebben (met)
aboutir uitlopen op • grenzen aan • *~ à une impasse*, doodlopen
aboutissement *m* uitslag, eindresultaat
aboyer blaffen
abrégé *m* kort begrip, uittreksel • *en ~*, in 't kort
abréger bekorten, verkorten
abreuver drenken, nat maken
abréviation *v* afkorting
abri *m* schuilplaats, -kelder, wachthuisje, afdak • *à l'~ de*, immuun voor
abricot *m* abrikoos
abriter (*s'*) schuilen
abrogation *v* afschaffing, intrekking
abrupt steil • afgebroken • *fig* hakkelig, stoterig
abrupti afgestompt, idioot
absence *v* afwezigheid • gemis • *~*

d'esprit, verstrooidheid
absent afwezig • verstrooid
absolu volstrekt, onbeperkt, onvoorwaardelijk
absolution *v* kwijschelding
absorber opslorpen, inzuigen
 • *absorber l'attention* alle aandacht in beslag nemen
absoudre vrijspreken, ontslaan
abstenir (s') zich onthouden
abstention *v* onthouding (v. stemmen)
abstinence *v* onthouding van spijs, dieet
abstinent sober, matig • *zn m* geheelonthouder
abstrait abstract, afgezonderd
 • diepzinnig • verstrooid
abuser misbruik maken van • *s'~*, zich vergissen
abusivement verkeerd, ten onrechte
acajou *m* mahoniehout
 • mahonieboom
accablement *m* neerslachtigheid
 • *~ d'affaires*, overstelpende drukte
accabler verpletteren
 • overstelpen • uitputten
accalmie *v* windstilte • slapte (in zaken)
accaparer opkopen, hamsteren
 • (op iem.) beslag leggen
accéder toetreden, toestemmen
 • *~ au pouvoir*, aan de macht komen
accélérateur *m* gaspedaal, versnelling • atoomreactor
accélération *v* versnelling, bespoediging
accélérer versnellen • (v. auto)

optrekken
acceptation *v* aanneming, goedkeuring • *sans ~ de personne*, zonder aanzien des persoons
accepter accepteren, aannemen
accès *m* toegang • (v. ziekte) aanval, vlaag
accession *v* toetreding
 • vermeerdering • aanwinst • *~ au trône*, troonsbestijging
accessoire bijkomend • *zn m* onderdeel, bijzaak
accident *m* toeval • ongeval
 • oneffenheid • *~ de la circulation*, verkeersongeluk
accidenté oneffen, heuvelachtig
accidentel toevallig
accise *v* accijns
acclamation *v* toejuicing • *par ~*, zonder hoofdelijke stemming
acclimater acclimatiseren, aan een klimaat, aan een omgeving doen wennen
accolade *v* omhelzing
 • verbindingshaak, accolade
accommodation *v* inrichting
 • aanpassing • accommodatie (van het oog) • schikking
accommodement *m* schikking, vergelijk
accommoder passen • inrichten, overeenbrengen • voorbereiden
 • schicken, bijleggen
accompagneur *m* reisleider, begeleider
accompagner meelopen, meerijden, vergezellen, begeleiden
accompli voldongen, voltooid

- volmaakt, onberispelijk
- accomplir** volbrengen
- accomplissement** *m* vervulling, voltooiing
- accord** *m* verdrag, overeenkomst, overeenstemming • *être d'~*, overeenstemmen • *d'~!*, afgesproken!, in orde • afspraak (overeenkomst)
- accorder** toestaan, verlenen
 - stemmen (v. instrumenten)
 - tot overeenstemming brengen • verlenen
 - toekennen, toestaan
 - stemmen (piano) • *s'~*, overeenstemmen
- accoster** aanklampen, aanspreken
- accotement** *m* berm
- accoter** (*s'*) steunen, leunen
- accouchée** *v* kraamvrouw
- accouchement** *m* bevalling
- accoucher** *med* bevallen
 - verlossen
- accoucheur** *m* verloskundige
- accoucheuse** *v* vroedvrouw, verloskundige
- accouder** (*s'*) op de elleboog leunen
- accouplement** *m* koppeling, paring
- accourir** toesnellen, komen aanlopen
- accoutrer** (*s'*) zich toetakelen (v. kleding)
- accoutumer** (*à*) gewennen
- accréditer** vertrouwen verschaffen • *handel* krediet verschaffen
- accroc** *m* scheur, winkelhaak
 - moeilijkheid • kink in de
- kabel
- accrocher** (aan)haken, ophangen
 - enteren • *s'~*, zich vastklampen haperen
- accroissement** *m* toename, aanwas, groei
- accroître** aangroeien • toenemen, lengen
- accroupir** (*s'*) neerhurken, gaan liggen (dieren)
- accu** *m* accu, accumulator
- accueil** *m* onthaal, ontvangst, begroeting
- accueillir** (iemand) ontvangen
- accumulation** *v* opeenhoping
- accumuler** opstapelen
- accusation** *v* aanklacht, beschuldiging • *l'A~*, het Openbaar Ministerie
- accusé(e)** *m (v)* beschuldigde, beklaagde • *~ de réception*, bericht van ontvangst
- accuser** aanklagen, beschuldigen (*de, van*) • verklaren
 - aanwijzen
- acerbe** wrang, bitter • scherp
- acéré** puntig • scherp • bijtend
- acharnement** *m* verbittering, hardnekkigheid • *avec ~*, verbeten
- acharner** verwoed aanvallen • *s'~*, hardnekkig volhouden
- achat** *m* (aan)koop, inkoop • *faire des ~*, inkopen doen, boodschappen doen
- acheminer** vervoeren, (*s'*) zich op weg begeven
- acheter** kopen
- acheteur** *m* koper, *handel* inkoper
- achevé** voltooid, volmaakt

Enkele grondslagen van de Franse taal

Zelfstandige naamwoorden

Het Frans kent mannelijke en vrouwelijke zelfstandige naamwoorden. Onzijdig zelfstandige naamwoorden (in het Nederlands met het lidwoord *het*) bestaan in het Frans niet. Het onderscheid tussen mannelijke en vrouwelijke woorden daarentegen is erg belangrijk, omdat het in bijna elke zin een rol speelt. In dit woordenboek staat achter mannelijke woorden *m* en achter vrouwelijke woorden *v*. Bij mannelijke woorden horen de lidwoorden *le* (= *de* of *het*) en *un* (= *een*), bij vrouwelijke woorden gebruikt men de lidwoorden *la* (= *de* of *het*) en *une* (= *een*).

Bijvoorbeeld:

het boek – <i>le livre</i>	het huis – <i>la maison</i>
een boek – <i>un livre</i>	een huis – <i>une maison</i>

Bij het meervoud vervalt het verschil tussen mannelijk en vrouwelijk; beide krijgen *les*:
de boeken – *les livres* de huizen – *les maisons*

De lidwoorden *le* en *la* worden verkort tot *l'* voor woorden die met een klinker beginnen en voor de meeste woorden die met een *h* beginnen (de zogenaamde *stomme h*):

een boom – <i>un arbre</i>	een schouder – <i>une épaule</i>
de boom – <i>l'arbre</i>	de schouder – <i>l'épaule</i>
een hotel – <i>un hôtel</i>	een uur – <i>une heure</i>
het hotel – <i>l'hôtel</i>	het uur – <i>l'heure</i>

Bij woorden die met een zogenaamde 'aangeblazen h' beginnen, vindt deze verkorting niet plaats:

een hal – <i>une halle</i>	een Hollander – <i>un Hollandais</i>
de hal – <i>la halle</i>	de Hollander – <i>le Hollandais</i>

In dit woordenboek wordt in het deel Frans-Nederlands een dergelijke *h* onderstreept: **halle**

Bijvoeglijke naamwoorden

Het onderscheid tussen mannelijke en vrouwelijke woorden speelt niet alleen een rol bij de lidwoorden, maar ook bij de bepalingen (bijvoeglijke naamwoorden) die erbij worden gegeven. Bepalingen bij een vrouwelijk woord krijgen namelijk een uitgang-s-e. Bijvoorbeeld:

een klein boek – *un petit livre*
 een klein huis – *une petite maison*

Het meervoud wordt in het algemeen gevormd door achter het zelfstandig naamwoord én de eventueel aanwezige bepalingen een s te zetten. Bijvoorbeeld:

de kleine boeken – *les petits livres*
 de kleine huizen – *les petites maisons*

Deze s is in de gesproken taal niet te horen, maar de uitgang-s-e van bepalingen bij vrouwelijke woorden is wel degelijk hoorbaar of althans van invloed op de uitspraak. Het voorbeeld *une petite maison* illustreert dit, want bij de uitspraak hiervan moet de t aan het eind hoorbaar zijn, terwijl hij dat bij *un petit livre* niet is.

Overigens worden bijvoeglijke naamwoorden meestal *achter* het zelfstandig naamwoord geplaatst: een zwart paard – *un cheval noir*

Bezittelijke voornaamwoorden

Ook bepalingen van het type *mijn, uw, zijn* (bezittelijke voornaamwoorden) richten zich in het Frans naar het zelfstandig naamwoord waar ze bij staan, in tegenstelling tot de situatie in het Nederlands. Het Nederlandse *mijn* wordt bijvoorbeeld in het Frans voor een mannelijk woord *mon*, voor een vrouwelijk woord *ma* en voor een meervoudsvorm *mes*. Hieronder een overzicht:

Nederlands	Frans mnl.	Frans vrl.	Frans meerv.
mijn	mon	ma	mes
jouw	ton	ta	tes
zijn/haar	son	sa	ses
ons/onze	notre	notre	nos
uw/jullie	votre	votre	vos
hun	leur	leur	leurs

Bijvoorbeeld:

mijn boek – *mon livre* mijn boeken – *mes livres*
 mijn huis – *ma maison* mijn huizen – *mes maisons*
 haar boek – *son livre* (en níet *sa livre!*)
 zijn huis – *sa maison* (en níet *son maison!*)

In het Frans moet men dus uit het zinsverband opmaken of men *zijn* boek ofwel *haar* boek bedoelt, want dat onderscheid is niet te horen.

Aanwijzende voornaamwoorden

Voor bepalingen als *dit*, *dat*, *die* en *deze* (aanwijzende voornaamwoorden) geldt evenzo dat de vorm ervan zich in het Frans richt naar het zelfstandig naamwoord waar ze bij staan. In principe geldt:

<i>Nederlands</i>	<i>Frans mnl.</i>	<i>Frans vrl.</i>	<i>Frans meerv.</i>
deze, dit, dat, die	ce	cette	ces

Persoonlijke voornaamwoorden (ik, jij, hij, u enz.)

Het is hier niet de plaats om uitgebreid in te gaan op allerlei taalkundige finesses, zoals het verschil tussen derde en vierde naamval. Onmisbaar zijn echter de twee eenvoudige rijtjes *ik, jij, hij...* en (*voor*) *mij, jou, hem...*

<i>Ned.</i>	<i>Frans</i>	<i>Ned. (voor)</i>	<i>Frans (pour)</i>
ik	je	mij	moi
jij	tu	jou	toi
u	vous	u	vous
hij	il	hem	lui
zij	elle	haar	elle
wij	nous	ons	nous
jullie/u	vous	jullie/u	vous
zij (mnl.)	ils	hen (mnl.)	eux
zij (vrl.)	elles	hen (vrl.)	elles

Het onderscheid tussen de aanspreekvormen *u* en *jij* ligt in het Frans iets anders dan in het Nederlands. Men blijft namelijk lang *vous* (u)

zeggen, ook tegen mensen die men reeds goed kent en die men zelfs al bij de voornaam noemt. *Tu* is tamelijk familiair.

Werkwoorden

Om zelf zinnen te kunnen vormen is het in ieder geval van belang de eenvoudigste vervoegingen te kennen van de (hulp)werkwoorden *avoir* (hebben) en *être* (zijn).

<i>Nederlands</i>	<i>Frans</i>	<i>Nederlands</i>	<i>Frans</i>
hebben	<i>avoir</i>	zijn	<i>être</i>
ik heb	j'ai	ik ben	je suis
jij hebt	tu as	jij bent	tu es
u hebt	vous avez	u bent	vous êtes
hij heeft	il a	hij is	il est
zij heeft	elle a	zij is	elle est
wij hebben	nous avons	wij zijn	nous sommes
jullie hebben	vous avez	jullie zijn	vous êtes
zij hebben (m)	ils ont	zij zijn (m)	ils sont
zij hebben (v)	elles ont	zij zijn (v)	elles sont
gehad	eu	geweest	été

Heel nuttig is in dit verband ook de uitdrukking *er is*, *er zijn*; in het Frans: *il y a*.

In het Frans bestaan regelmatige en onregelmatige werkwoorden. Verreweg de meeste regelmatige werkwoorden eindigen op *-er*, *-ir* of *-re*. De tegenwoordige tijd van deze werkwoorden wordt als volgt vervoegd:

<i>Nederlands</i>	<i>Frans</i>	<i>Nederlands</i>	<i>Frans</i>
denken	<i>penser</i>	straffen	<i>punir</i>
ik denk	je pense	ik straf	je punis
jij denkt	tu penses	jij straft	tu punis
u denkt	vous pensez	u straft	vous punissez
hij denkt	il pense	hij straft	il punit
zij denkt	elle pense	zij straft	elle punit
wij denken	nous pensons	wij straffen	nous punissons

<i>Nederlands</i>	<i>Frans</i>	<i>Nederlands</i>	<i>Frans</i>
jullie denken	vous pensez	jullie straffen	vous punissez
zij denken (m)	ils pensent	zij straffen (m)	ils punissent
zij denken (v)	elles pensent	zij straffen (v)	elles punissent
verliezen	perdre	zij verliest	elle perd
ik verlies	je perds	wij verliezen	nous perdons
jij verliest	tu perds	jullie verliezen	vous perdez
u verliest	vous perdez	zij verliezen (m)	ils perdent
hij verliest	il perd	zij verliezen (v)	elles perdent

De voltooid deelwoorden van deze werkwoorden zijn resp. *pensé*, *puni* en *perdu*:

ik heb gedacht – *j'ai pensé*

ik heb gestraft – *j'ai puni*

ik heb verloren – *j'ai perdu*

Precies als in het Nederlands zijn echter de meest voorkomende werkwoorden *onregelmatig*, dat wil zeggen: de vervoeging wijkt af van de hierboven gegeven schema's. We geven een overzicht van twee veel voorkomende onregelmatige werkwoorden:

<i>Nederlands</i>	<i>Frans</i>	<i>Nederlands</i>	<i>Frans</i>
willen	vouloir	kunnen	pouvoir
ik wil	je veux	ik kan	je peux
jij wilt	tu veux	jij kunt	tu peux
u wilt	vous voulez	u kunt	vous pouvez
hij wil	il veut	hij kan	il peut
zij wil	elle veut	zij kan	elle peut
wij willen	nous voulons	wij kunnen	nous pouvons
jullie willen	vous voulez	jullie kunnen	vous pouvez
zij willen (m)	ils veulent	zij kunnen (m)	ils peuvent
zij willen (v)	elles veulent	zij kunnen (v)	elles peuvent

Ontkenningen en vragende zinnen

De ontkenning (niet, niets, niet meer) bestaat in het Frans uit twee woordjes (*ne...pas*, *ne...rien*, *ne...plus*) waarvan het eerste vóór en het tweede achter de persoonsvorm wordt geplaatst. Bijvoorbeeld:

ik wil – *je veux*

ik wil niets – *je ne veux rien*

ik wil niet – *je ne veux pas* ik wil niet meer – *je ne veux plus*

De uitdrukking *il y a* (er is, er zijn) wordt in de ontkennende vorm *il n'y a pas* (er is niet).

Om een zin de vorm van een vraag te geven, wordt de volgorde van het onderwerp (ik, jij, hij) en het werkwoord (ben, heb, wil) net als in het Nederlands omgekeerd. Bijvoorbeeld:

ik ben – *je suis*

ben ik? – *suis-je?*

jij bent – *tu es*

ben jij? – *es-tu?*

u wilt – *vous voulez*

wilt u? – *voulez-vous?*

u kunt – *vous pouvez*

kunt u? – *pouvez-vous?*

Eventueel kunt u ook de woordvolgorde onveranderd laten en de zin op een zeer duidelijk vragende manier uitspreken. Bijvoorbeeld: ik kan hier niet doorgaan? – *je ne peux pas passer par ici?*

En in de derde plaats is het ook mogelijk een zin vragend te maken door er in het Frans *est-ce que* (is het dat?) vóór te zetten. Bijvoorbeeld:

kan ik hier doorgaan? – *est-ce que je peux passer par ici?*